

1

- a. Wat is uw visie op de samenhang tussen onderzoeksmasters die momenteel op tal van vakgebieden aan Nederlandse universiteiten worden ontwikkeld en de inhoud en lengte van promotietrajecten.

In mijn visie zijn onderzoeksmasters en promotietrajecten aparte trajecten, waarbij er qua inhoud en aard geen één op één relatie is tussen een onderzoeksmaster en een bepaald promotietraject. De onderzoeksmaster is een zelfstandige opleiding met een eindniveau dat geborgd wordt door accreditatie. Afgestudeerden zullen na een onderzoeksmaster kunnen kiezen voor een promotietraject aan de eigen instelling of aan een andere instelling, maar kunnen ook kiezen voor een onderzoekgerichte functie buiten de universiteit. Er dient een samenhang te zijn tussen onderzoeksmasters en promotietrajecten, in die zin dat een onderzoeksmaster (ook) goed moet voorbereiden op het promotietraject. Maar het kan dus niet zo zijn dat een onderzoeksmaster uitsluitend voorbereidt op specifieke promotietrajecten en dat een promotietraject uitsluitend aansluit op bepaalde onderzoeksmasters. Kandidaat-promovendi moeten op basis van geschiktheid worden geselecteerd. Er mogen geen drempels zijn voor kandidaat-promovendi om in te stromen bij andere universiteiten. Hierop zal worden toegezien in de beoordeling door de KNAW. Zoals geschetst in de recente kabinetsnotitie 'Onderzoekstalent op waarde geschat' (Bijlage bij Kamerstuk 2005-2006, 30300 VIII, nr. 11, Tweede Kamer) zal elk organisatorisch verband waarin promotietrajecten zijn ondergebracht, periodiek worden beoordeeld door de KNAW. Dit wordt vastgelegd in de nieuwe wet voor het Hoger Onderwijs en Onderzoek. Met de KNAW zal worden overlegd over de kwaliteitseisen die zij daarbij zal hanteren.

Het niveau van het doctoraat moet van internationaal vergelijkbaar niveau zijn. Internationaal (Bergen communiqué, Kamerstuk 2004-2005, 22452, nr. 21, Tweede Kamer) is de opvatting dat het promotietraject in de meeste landen correspondeert met 3-4 jaar voltijdse werklast. De eerder genoemde beoordeling door de KNAW zal in ieder geval betrekking hebben op het niveau van het doctoraat. Mits het niveau van het doctoraat aan de maat is, kan de instelling zelf de duur van het promotietraject bepalen die nodig is om uitgaande van de masteropleiding voorbereid te worden op de promotie. Daarbinnen kunnen instelling en promovendus uiteraard zelf afspreken welke duur van het promotietraject per individueel geval nodig is (maatwerk). Ik sluit niet uit dat het promotietraject korter kan uitvallen als de promovendus een onderzoeksmaster in dezelfde discipline heeft gevolgd en ook zelf graag een korter traject wil. Het is niet de bedoeling dat de invoering van de onderzoeksmaster leidt tot een algehele verkorting van promotietrajecten.

- b. Acht u het een wenselijke ontwikkeling dat promotietrajecten worden gekoppeld aan onderzoeksmasters en om die reden worden beperkt tot de duur van 3 jaar? Zo ja, waarom.

Zie mijn antwoord bij a.

- c. Verwacht u dat hierdoor innovaties worden bewerkstelligd en toptalent wordt aangetrokken? Zo nee, wat bent u voornemens daaraan te doen?

Ik verwacht dat onderzoeksmasters toptalent aantrekken, omdat het kwalitatief hoogwaardige op onderzoek gerichte opleidingen zijn. In mijn visie (zie mijn antwoord bij a) mag de duur van het promotietraject geen belemmering zijn. Voor een geschikt klimaat voor innovaties zijn naar mijn mening vernieuwing van promotietrajecten (betere begeleiding, meer ruimte voor de promovendus, verbreding opleidingen, verbetering rendement en de duur van de promotieopleiding), ruimte en armslag voor onderzoekstalent en betere loopbaanperspectieven nodig. In de eerder genoemde notitie 'Onderzoekstalent op waarde geschat' wordt daarop ingegaan.

2.

- a. Is het u voorts bekend dat aio's die instromen in het 3 jarige promotietraject in hun eerste jaar ingeschaald worden als 1^e jaars aio uit het oude systeem, terwijl zij op dat moment de facto in het tweede jaar van hun promotietraject zijn aanbeland.

Dat is mij niet bekend, maar lijkt mij ook niet mogelijk omdat dat zou betekenen dat promovendi het eerste jaar van hun promotietraject in de masterfase hebben gedaan. De onderzoeksmaster is echter (zie mijn antwoord op vraag 1) een zelfstandige opleiding.

- b. Acht u dit wenselijk?

Zoals ik heb aangegeven in mijn antwoord op vraag 1, zullen promovendi in mijn visie in de regel in een volwaardig promotietraject instromen. Een inschaling als '1^e jaars aio' lijkt mij dan ook terecht. In individuele gevallen kan ook een korter promotietraject voldoende blijken te zijn. Dit is dan de keuze van de promovendus zelf.

- c. Hoe voorkomt u dat de aantrekkelijkheid, zowel financieel als vakinhoudelijk, van het verrichten van wetenschappelijk onderzoek door jonge onderzoekers op deze wijze wordt verminderd?

Zoals ik heb uiteengezet in mijn antwoord op vraag 1 ga ik uit van een volwaardig promotietraject voor elke promovendus. Door maatwerk kan in individuele gevallen tot een aantrekkelijk traject worden gekomen. In bredere zin zal het verrichten van wetenschappelijk onderzoek, zowel financieel als vakinhoudelijk, aantrekkelijker worden gemaakt. Zie hiervoor mijn antwoord op vraag 1c.

3.

- a. Deelt u de opvatting dat het meerwaarde heeft wanneer ervaren onderzoekers c.q. ervaringsdeskundigen uit het bedrijfsleven, de semi-publieke sector en het openbaar bestuur worden gestimuleerd tot het verrichten van een promotieonderzoek?

Ja, ik deel die opvatting.

- b. Zo ja, op welke wijze stimuleert u dit? Zo nee, waarom niet.

Ik stimuleer dit op een aantal manieren. Allereerst ontvangen universiteiten een promotiepremie voor ieder behaald proefschrift, ook wanneer het gaat om een promotie van ervaren onderzoekers c.q. ervaringsdeskundigen. Meer specifiek is er het Casimir-programma, dat mobiliteit van onderzoekers stimuleert tussen bedrijven en publieke instellingen en heb ik middelen voor promoties van hbo-docenten beschikbaar gesteld. Verder zal de KNAW (zie mijn antwoord op vraag 1) de organisatorische verbanden beoordelen waarin de promotietrajecten met bijbehorende onderzoeksomgeving zijn ondergebracht. Daarbij zal ook de ruimte voor maatwerktrajecten worden beoordeeld. Ik zie dit oordeel ook als een manier om de mate van diversiteit in promotietrajecten te monitoren en als een basis voor het gesprek met individuele universiteiten over de diversiteit van hun promotietrajecten.